

OOST-AZIË

Azië is het grootste en dichtstbevolkte continent, en van groot geostrategisch belang voor de EU. De EU heeft drie strategische partners in Oost-Azië: China, Japan en de Republiek Korea. De EU wordt in de regio geconfronteerd met veiligheidsproblemen, zoals de nucleaire dreiging van Noord-Korea en de maritieme geschillen in de Zuid-Chinese Zee. De EU is een sterke economische speler en belangrijke donor van hulp en ontwikkelingssteun, en richt zich op het stimuleren van institutionele opbouw, democratie, goed bestuur en mensenrechten.

Deze infopagina bevat een omschrijving van de regio Oost-Azië. Zie ook de infopagina's over Zuid-Azië ([5.6.7](#)) en Zuidoost-Azië ([5.6.9](#)).

RECHTSGROND

- Titel V (extern optreden van de EU) van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU);
- de artikelen 206 en 207 (handel) en 216 t/m 219 (internationale overeenkomsten) van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU);
- partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten (PSO's) (bilaterale betrekkingen).

OOST-AZIË

A. China

De betrekkingen tussen de EU en China werden in 1994 hervat, maar het wapenembargo van de EU dat na de gebeurtenissen op het Tiananmenplein in 1989 werd ingesteld, blijft van kracht. De toenemende economische en geopolitieke onderlinge afhankelijkheid van de twee partners vindt zijn weerslag in de strategische agenda 2020 voor samenwerking tussen de EU en China; hiermee is de samenwerking verdiept en uitgebreid op gebieden als het buitenlands en veiligheidsbeleid, economische ontwikkeling, mondiaal bestuur, multilaterale samenwerking in handel en investeringen, maatschappij, milieu en intermenselijke contacten. In 2016 heeft de EU de "Elementen voor een nieuwe EU-strategie ten aanzien van China" goedgekeurd.

De 21e top EU-China vond op 9 april 2019 in Brussel plaats, in het verlengde van de strategische dialoog tussen de EU en China op 18 maart 2019 (eveneens in Brussel) ter voorbereiding op de top. De [gezamenlijke verklaring van 2019](#) weerspiegelt een hernieuwde poging om niet alleen samen te werken op het gebied van mondiale

uitdagingen, maar ook een impuls te geven aan bilaterale economische betrekkingen die veel meer gebaseerd zijn op non-discriminatie, eerlijke concurrentie en een gelijk speelveld. De EU en China zijn in het bijzonder overeengekomen oplossingen te vinden voor een aantal door beide partijen geconstateerde belangrijke belemmeringen, waarvan tijdens de volgende top tussen de EU en China een inventaris zal worden opgemaakt.

In de gezamenlijke verklaring wordt bevestigd dat de EU en China als mondiale spelers een gedeelde verantwoordelijkheid hebben voor het aanpakken van regionale en mondiale uitdagingen zoals de klimaatverandering en de uitvoering van de COP21-Overeenkomst van Parijs, gemeenschappelijke bedreigingen voor de veiligheid, met inbegrip van terrorismebestrijding en cyberveiligheid, en de naleving van het Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) met Iran voor het nucleair programma van dat land. Beide partijen bevestigen ook hun vastbeslotenheid om het multilateralisme en het op regels gebaseerd multilateraal handelsstelsel te bevorderen - waaronder middels de processen gericht op hervorming van de internationale monetaire en financiële systemen (met inbegrip van de IMF-quota) en de Wereldhandelsorganisatie (WTO) - waarvoor de EU en China een gezamenlijke werkgroep hebben opgericht. Zij bevestigen het belang van de G20 als het "voornaamste forum voor internationale economische en financiële samenwerking" bij de handhaving van het multilaterale systeem. Beide partijen zeggen ook toe de connectiviteit tussen Europa en Azië te verbeteren op basis van marktregels, transparantie, open aanbestedingen, een gelijk speelveld en eerlijke concurrentie, en synergieën tot stand te brengen tussen de EU-strategie voor het versterken van de banden tussen Europa en Azië enerzijds en China's Belt and Road Initiative anderzijds.

De EU en China hebben ook de intentie uitgesproken dat zij in 2020 een ambitieuze en alomvattende investeringsovereenkomst willen sluiten, die een gelijk speelveld voor het bedrijfsleven zou creëren, nieuwe marktkansen en bescherming van investeerders en hun investeringen bieden, en beide partijen in staat stellen bredere en diepere ambities na te streven.

De EU blijft de grootste handelspartner van China, terwijl China de op een na grootste handelspartner van de EU is. De handel in goederen tussen de EU en China is goed voor meer dan 1,5 miljard EUR per dag, waarbij de jaarlijkse uitvoer uit de EU in 2017 210 miljard EUR bedroeg en de invoer naar de EU 395 miljard EUR. De uitvoer van diensten van de EU naar China bedroeg in 2017 44 miljard EUR, terwijl de invoer van diensten neerkwam op 28 miljard EUR. In 2017 beliepen de Chinese directe buitenlandse investeringen in de EU circa 30 miljard EUR, terwijl de directe buitenlandse investeringen van de EU in China werden geschat op 6 à 7 miljard EUR.

Het Parlement heeft de aandacht gevestigd op schendingen van de mensenrechten in China, onder andere in de vorm van willekeurige detentie, werkkampen, de doodstraf, beperking van de vrijheid van meningsuiting en vereniging, gedwongen abortus en repressief beleid in [Tibet](#) en Xinjiang. Het Parlement heeft eveneens de roep van de Chinese bevolking om daadwerkelijke politieke hervormingen^[1]

[1]Resolutie van het Europees Parlement van 14 maart 2013 over de betrekkingen EU-China (PB C 36 van 29.1.2016, blz. 126).

gesteund en de behandeling van diverse individuele mensenrechtenverdedigers en -activisten veroordeeld. China verzet zich hevig tegen elke buitenlandse "inmenging" in binnenlandse aangelegenheden, zo ook in mensenrechtenkwesties. De 37e ronde van de mensenrechtendialoog tussen de EU en China vond in april 2019 plaats in Brussel.

B. Taiwan

De EU volgt een "één-China-beleid" en erkent Taiwan niet als soevereine staat. De EU blijft echter actief samenwerken met Taiwan op niet-politieke gebieden, met inbegrip van commerciële en economische sectoren zoals handel, onderzoek en klimaatverandering.

De EU heeft met Taiwan een goed gestructureerde dialoog opgezet inzake economische en handelsaangelegenheden. Deze dialoog is gericht op een aantal sectoren, zoals de auto-industrie, geneesmiddelen, cosmetica en medische apparatuur. De EU is na China, de VS en Japan de grootste handelspartner van Taiwan, en de handel in goederen tussen de EU en Taiwan bereikte in 2018 een nieuw recordbedrag van 51,9 miljard EUR. De buitenlandse directe investeringen van de EU bedragen 21,2 miljard EUR (2017); daarmee is de EU de grootste investeerder in Taiwan.

Het Parlement heeft herhaaldelijk aangedrongen op nauwere samenwerking tussen de EU en Taiwan op gebieden als handel, onderzoek, cultuur, onderwijs, klimaatverandering en milieubescherming, en steun uitgesproken voor mogelijke onderhandelingen over een investeringsovereenkomst tussen de EU en Taiwan.

De EU en Taiwan hebben op 22 maart 2018 hun eerste jaarlijkse mensenrechtenoverleg gehouden.

C. Hongkong

De in de betrekkingen tussen de EU en Hongkong bestreken gebieden zijn handel en economische ontwikkeling, douanesamenwerking, innovatie en technologie, concurrentie, voedselveiligheid, milieu en onderwijs. In 2018 was de EU de op één na grootste handelspartner van Hongkong na het Chinese vasteland, terwijl Hongkong de op zestien na grootste handelspartner van de EU was voor goederen en de op negen na grootste partner voor handel in diensten. De twaalfde gestructureerde dialoog tussen de EU en Hongkong vond plaats in december 2018. In de [aanbeveling van het Europees Parlement van 13 december 2017](#) over de Speciale Administratieve Regio (SAR) Hongkong, 20 jaar na de machtsoverdracht, werd beklemtoond dat eerbiediging van de basiswet van de SAR Hongkong van cruciaal belang is voor de verdere versterking van de betrekkingen met de EU. Hoewel de EU het "één-China-beleid" volgt en rekening houdt met het bezwaar van China tegen "inmenging in binnenlandse aangelegenheden", houdt de aanbeveling een veroordeling in van de inmenging van China in de binnenlandse aangelegenheden van Hongkong, die op lange termijn een bedreiging kan vormen voor de levensvatbaarheid van het "één land, twee systemen"-model. Naar aanleiding van verbeteringen op het gebied van goed bestuur heeft de EU Hongkong op 12 maart 2019 van de zwarte lijst van [niet-coöperatieve fiscale rechtsgebieden](#) verwijderd.

D. Japan

Japan is sinds 2003 een strategische partner van de EU en deelt haar waarden ten aanzien van de mensenrechten, democratie en de rechtsstaat. De overeenkomst inzake een strategisch partnerschap (SPA) tussen de EU en Japan, die op 1 februari 2019 voorlopig in werking is getreden en betrekking heeft op politieke dialoog en samenwerking op het gebied van beleidsterreinen en regionale en mondiale uitdagingen, tilt het partnerschap naar een hoger niveau. Ook zal de overeenkomst de interparlementaire dialoog tussen het Europees Parlement en de Japanse Diet versterken. De economische partnerschapsovereenkomst (EPA) tussen de EU en Japan, een van de meest uitgebreide vrijhandelsovereenkomsten van de EU, is op 1 februari 2019 in werking getreden. De EPA zal naar verwachting handel en economische groei voor beide partijen stimuleren. De overeenkomst omvat toezeggingen op het gebied van de handel in goederen en diensten, en biedt een kader voor de bevordering van bilaterale investeringen. Hij stelt ook ambitieuze doelen voor duurzame ontwikkeling en omvat voor het eerst een specifieke verbintenis ten aanzien van de klimaatovereenkomst van Parijs.

De EU en Japan delen een gemeenschappelijke visie voor een open en op regels gebaseerde wereldeconomie die de hoogste normen waarborgt.

Na China is Japan de op één na grootste handelspartner van de EU in Azië en de totale handel tussen de twee bedroeg in 2018 135 miljard EUR. Beide partijen blijven streven naar het verder verbeteren van de investeringsbetrekkingen door in de nabije toekomst een afzonderlijke investeringsovereenkomst af te sluiten, die normen zou omvatten voor de bescherming van investeerders en investeringen, evenals een geschillenbeslechtsmechanisme. De EU en Japan hebben op 17 juli 2018 de onderhandelingen over een adequaat niveau van gegevensbescherming afgerond. Op 23 januari 2019 hebben de EU en Japan besluiten vastgesteld om elkaars systemen voor gegevensbescherming als "gelijkwaardig" te erkennen en aldus de grootste ruimte voor veilige gegevensstromen te creëren.

De 26e top EU-Japan vond plaats op 25 april 2019; er werd met name van gedachten gewisseld over kwesties zoals klimaatverandering, regionale veiligheid en handel, alsook over de stand van de bilaterale betrekkingen.

E. Republiek Korea (Zuid-Korea)

De betrekkingen tussen de EU en Zuid-Korea gaan terug tot de Overeenkomst van 1997 betreffende samenwerking en wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken. Vandaag de dag is de Republiek Korea een van de tien strategische partners van de EU op de gebieden mondiale veiligheid, economie, milieu en internationale samenwerking. De bilaterale handel tussen de EU en Zuid-Korea is aanzienlijk toegenomen en bereikte in 2018 een recordbedrag van meer dan 100 miljard EUR. De EU is een belangrijke investeerder in Zuid-Korea: de buitenlandse directe investeringen van de EU bedroegen in 2017 51 miljard EUR.

De Zuid-Koreaanse wetenschappelijke en technologische sector is een van de meest geavanceerde ter wereld. Met innovatie als hoofddoel heeft deze sector een indrukwekkende staat van dienst op het gebied van robotica en kunstmatige

intelligentie, wat nieuwe mogelijkheden schept voor nauwere samenwerking met de EU op het gebied van wetenschap en technologie.

Zuid-Korea heeft een in hoge mate gedigitaliseerde economie en ontwikkelt momenteel een nationale cybeveiligheidsstrategie, nadat het te kampen heeft gehad met hacks en cyberaanvallen waar miljoenen mensen en officiële sites het slachtoffer van werden. Het merendeel van de grote cyberaanvallen is toegeschreven aan Noord-Korea. De EU en Zuid-Korea werken steeds meer samen op het gebied van cyberaanvallen.

In 2017 liepen de spanningen tussen Noord- en Zuid-Korea bijzonder hoog op, vanwege de aanhoudende Noord-Koreaanse wapentesten. De deelname van Noord-Korea aan de Olympische Winterspelen in februari 2018 in Pyeongchang vormde een keerpunt in de betrekkingen. President Moon Jae-in van de Republiek Korea probeert de gespannen verhouding te verbeteren via dialoog en vertrouwenwekkende maatregelen. Tussen april en september 2018 vonden er drie toppen tussen beide Korea's plaats met het oog op denuclearisatie. De EU is voorstander van een diplomatieke oplossing van de Koreaanse nucleaire crisis.

In maart 2017 bevestigde het Constitutioneel Hof van Zuid-Korea de afzetting van de voormalige president, Park Geun-hye. Moon Jae-in, leider van de Democratische Partij, werd in mei 2017 gekozen tot president. De nieuwe regering voert een ambitieuze agenda uit voor economische groei, door de overheidsuitgaven te verhogen en een herverdelend sociaal beleid te voeren.

Een delegatie van de Commissie buitenlandse zaken van het Parlement heeft in april 2018 een bezoek aan Japan en Zuid-Korea gebracht gericht op het verdiepen van de bilaterale strategische partnerschappen en hun parlementaire dimensie.

De 9e topontmoeting tussen de EU en Zuid-Korea vond op 19 oktober 2018 in Brussel plaats. De EU en Zuid-Korea bespraken tijdens de top de uitbreiding van de bilaterale agenda en bredere uitdagingen in verband met de mondiale en regionale veiligheid en vrede, en de non-proliferatie van massavernietingswapens.

F. Democratische Volksrepubliek Korea (Noord-Korea)

De EU voert een beleid van "kritische betrokkenheid" ten aanzien van de Democratische Volksrepubliek Korea (Noord-Korea), waarbij druk wordt gecombineerd met sancties en andere maatregelen terwijl de communicatiekanalen open worden gehouden. De bilaterale betrekkingen zijn beperkt en de EU heeft geen bilaterale politieke of handelsverdragen met Noord-Korea. Met uitzondering van humanitaire hulp moet er in het kader van de ontwikkelingssamenwerking van de EU, met name op het gebied van voedselzekerheid, bovendien rekening worden gehouden met politieke overwegingen, VN-sancties en andere beperkingen. Het Parlement heeft verschillende resoluties aangenomen waarin Noord-Korea wordt veroordeeld om zijn kern- en raketprogramma's, en heeft zich ook zeer bezorgd getoond over de verslechterende mensenrechtensituatie in het land.

Om de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad (2270, 2321, 2371, 2375 en 2397) aan te vullen en te bekrachtigen, heeft de [EU de reeks sancties tegen Noord-Korea meerdere malen uitgebreid](#) door het verbod op investeringen in financiële diensten en vervoer uit te breiden tot nieuwe sectoren. Deze sectoren omvatten

de aan conventionele wapens gerelateerde industrie, de metaalverwerkende sector, ruimtevaart en computerdiensten evenals diensten die samenhangen met winning en productie in de mijnbouw, de chemische en raffinage-industrie. In april 2018^[2] voegde de EU één persoon en 21 entiteiten toe aan de lijst van personen en entiteiten die onderworpen zijn aan beperkende maatregelen tegen Noord-Korea, vanwege hun betrokkenheid bij illegale handelsactiviteiten en acties om de ontduiking van sancties te vergemakkelijken. In totaal staan op dit moment 80 personen en 75 entiteiten op de VN-lijst, terwijl 59 personen en negen entiteiten daarnaast het onderwerp zijn van afzonderlijke sancties van de EU.

Na de gezamenlijke deelname van Noord- en Zuid-Korea aan de Olympische Winterspelen in februari 2018 in Pyeongchang vonden in april, mei en september 2018 drie interkoreaanse topbijeenkomsten plaats. Deze historische ontwikkeling weerspiegelde het wederzijdse belang van de twee naties bij de-escalatie en vrede op het Koreaanse schiereiland.

De eerste topontmoeting tussen Noord-Korea en de VS vond op 12 juni 2018 in Singapore plaats. De Noord-Koreaanse president Kim Jong-un en de Amerikaanse president Trump kwamen in hun gezamenlijke verklaring van 12 juni 2018 overeen nieuwe betrekkingen tot stand te brengen op basis van de tijdens de top tussen de twee Korea's ondertekende Verklaring van Panmunjom van april 2018. Noord-Korea beloofde te werken aan de volledige denuclearisatie van het Koreaanse schiereiland. De tweede top tussen Noord-Korea en de VS vond op 27-28 februari 2019 in Hanoi (Viëtnam) plaats, zonder dat er overeenstemming werd bereikt over denuclearisatie. De Amerikaanse president Trump heeft aangegeven bereid te zijn verder te onderhandelen met Kim Jong-un.

Jorge Soutullo / Ulrich Jochheim
05/2019

[2]<http://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2018/04/06/north-korea-eu-aligns-its-restrictive-measures-with-latest-un-sanctions/>

